

17de ZITTING. — 16 JANUARIJ.

Zal de, door Amsterdam meest gewenschte, rigting van een kanaal door de Geldersche vallei naar de Waal (bij Dodewaard) worden gekozen, dan dient, juist om tot de uitvoering te komen, beslist te worden omtrent de droogmaking van het zuidelijk gedeelte der Zuiderzee.

Werd, hetgeen de Regering zeer zou betreuren, tot die droogmaking niet overgegaan, dan zou eene verbeterde Keulsche vaart in de rigting van Amsterdam over Vreeswijk naar Gorinchem in aanmerking kunnen komen.

AFDEELING VII. — *Onderwijs.*

Een ontwerp-reglement, zoo als werd aangeduid op bladz. 34 der Memorie van Beantwoording (stuk n°. 13) ad art. 173c, is bij den Raad van State aanhangig.

AFDEELING VIII. — *Kunsten en Wetenschappen.*

Het is den ondergeteekende tot nog toe niet gebleken dat de Rijksadviseurs voor de monumenten van geschiedenis en kunst zich niet zouden bepalen tot hetgeen hunne oorspronkelijke roeping is. Steeds worden door de Regering de adviezen van dit collegie aan de financiële krachten van den Staat getoetst.

De opmerkingen ten aanzien van de verschillende waarde welke aan oude gebouwen is toe te kennen, van de eischen welke bij het stichten van nieuwe op den voorgrond moeten staan, en van de matiging welke bij het bevorderen der kunst behoort betracht te worden, zijn zeer behartigingswaardig; de ondergeteekende stemt daarmede in.

Aangenaam is het hem te zien, dat de genomen maatregelen tot behartiging van belangen der kunst worden gewaardeerd.

's Gravenhage, 15 Januarij 1877.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
HEEMSKERK.

De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend met de mededeeling van dit antwoord aan de Vergadering haar Eindverslag te kunnen sluiten.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs den 15den Januarij 1877.

SCHIMMELPENNINCK VAN DER OIJE.
DU MARCHIE VAN VOORTHUYSEN.
HENGST.
SCHOT.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS omtrent het ontwerp van wet tot vaststelling van hoofdstuk VI der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1877.

Door verschillende leden werd goedkeuring te kennen gegeven over het door den betrokken Minister gevolgde regeringsbeleid in zake onzer marine. Dit hoofdstuk der Staatsbegrooting gaf dan ook tot slechts eenige opmerkingen aanleiding.

Men vroeg in de eerste plaats, met welk doel het schroefstoomschip *Prinses Maria* naar de Middellandsche Zee gezonden is; ten anderen werd door sommige leden betwijfeld, of wel bij de verplaatsing herwaarts van het Indisch hydrographisch bureau, dan wel nu weder bij de weder-overbrenging van dat bureau naar Batavia, de noodige voorafgaande overwegingen hebben plaats gehad. Men betreurde dit over- en wederzenden, ook uit een finantieel oogpunt.

Omtrent de bebakening en verlichting onzer kusten werd door eenige leden breedvoerig de vraag besproken of niet eene belangrijke verbetering noodig zou zijn in de verlichting

van het thans meer gezochte vaarwater naar den nieuwen waterweg bij den Hoek van Holland. Naar hunne meening, gestaafd door het gevoelen van ervaren zeelieden, zou het wenschelijk zijn, dat een vuurschip geplaatst wierd op ongeveer 2³/₄ mijl Z. O. van de westpunt van den Banjaard en de belboei alsdan wierd verplaatst tusschen Maas en Goeree, op eene diepte van ongeveer 6 à 7 vadem. Deze maatregel zou strekken in het belang der schepen zoowel sturende naar Brouwershaven als naar Goeree of nieuwen waterweg. Op dit vuurschip zouden dan ook de tegenwoordige mistsignalen gebruikt kunnen worden. Hoewel de houdbaarheid van een vuurschip op die hoogte was betwist, meende men toch de mogelijkheid van een vuurschip aldaar te mogen aanprijzen op grond dat bij de Leman of Ower Goodwinsand vuurschepen onveiliger liggen dan bij den Banjaard het geval zou zijn. Voorts zou het thans bestaande vuur aan het zuiderhoofd van den waterweg vervangen kunnen worden door een doelmatiger vuur op grooter afstand zichtbaar, terwijl de bogt tusschen Maas en Goeree op betere wijze zou kunnen worden afgebakend.

De in dit Verslag behandelde punten komen aan de Commissie van Rapporteurs voor, als voldoende bij de openbare beraadslaging te kunnen worden toegelicht.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs den 13den Januarij 1877.

SCHIMMELPENNINCK VAN DER OIJE.
DU MARCHIE VAN VOORTHUYSEN.
HENGST.
SCHOT.

VOORLOOPIG VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het ontwerp van wet tot vaststelling van hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1877.

Over het regeringsbeleid van den bij dit hoofdstuk betrokken bewindsman zijn reeds eenige algemeene beschouwingen geleverd aan de behandeling der geheele Staatsbegrooting voorafgaande. Men bepaalde zich dus thans bij het onderzoek in de afdeelingen tot eenige bijzondere punten, onmiddellijk tot dit hoofdstuk betrekking hebbende of bij de behandeling van hoofdstuk VII A tot nu uitgesteld.

§ 1. Vele leden kwamen nogmaals terug op de quaestie der leges en drongen op afschaffing dier heffing aan. Door deze heffing betaalt de Staat, zoo werd beweerd, aanzienlijke sommen door een omweg; omdat bij elke groote uitbesteding de aannemers daarmede rekening houden. Eenvoudiger ware het, volgens het gevoelen dier leden, indien de Staat direct uit de Staatskas door tractementsverhooging der legestreckende ambtenaren dezen voor de te lijden schade vergoeding gaf; maar dan ook, gelijk in België, de leges afschafte. Men ontkende niet, dat aan die afschaffing, met het oog op het weduwenfonds, bezwaren zijn verbonden; maar ook daaromtrent ware welligt het middel tot billijke vergoeding te vinden. Vooral, nu weder en hier te lande en voor Indie, groote werken een aanvang nemen, ware afschaffing der leges wenschelijk te achten.

§ 2. Door eenige leden werd gevraagd of de uitloting van obligatiën ten laste het Amortisatie-Syndicaat niet kan plaats hebben onmiddellijk na afkondiging van hoofdstuk VII A der Staatsbegrooting, althans vroeger dan thans geschiedt; ware daardoor geene besparing van renten te verkrijgen; dan wel bestaan er bepalingen die dit verhinderen?

AFDEELING II.

Op nieuw werden door eenige leden klagten geuit over

de vele formaliteiten en belemmeringen welke ondervonden worden bij de administratie der grootboeken bij af- en overschrijvingen. Deze klagt bleef echter niet zonder tegenspraak van de zijde van hen, die hulde aan die administratie bragten, welke geen andere formaliteiten en belemmeringen in den weg legt, dan die vereischt worden en die een waarborg zijn voor de zekerheid der ingeschreven kapitalen, inzonderheid ten voordeele van hen, die niet *sui juris* zijn.

AFDEELING IV.

Door eenige leden werd op nieuw aangedrongen op de invoering van bronzen pasmunt. Bij de indiening der wet daartoe strekkende en welke spoedig, zoo men hoopte, mag worden verwacht, vertrouwde men dat galet zou worden op het belang en op den moeilijken toestand waarin, ten opzichte van het aannemen van vreemde munt, onze grensbewoners verkeerden.

In ééne afdeeling werd ook weder aandrang vernomen tot het indienen eener wet tot ontmunting eener bepaalde hoeveelheid overtollig gebleken zilver. Hier tegenover stond eenigermate het gevoelen van anderen, die meenden de zaak van den verkoop van zilver te moeten beschouwen in verband met de belangen van Neêrlandsch Indie, waar, naar men oordeelde, de behoefte aan zilver voortdurend groot blijkt te zijn.

AFDEELING V.

In ééne afdeeling meenden eenige leden er op te moeten wijzen, dat de verdeling van bureaukosten en presentiegelden aan de collegien van zettters niet naar billijkheid plaats vindt; als voorbeeld werd gewezen op Amsterdam, waar genoemde collegien niet ontvangen wat haar in verhouding tot den aanslag in het patentregt aldaar zou toekomen.

AFDEELING VII.

Eenige leden verwachten, binnen een niet te lang tijdsverloop, herziening van het kadaster, ten einde het gezuiverd worde van de vele fouten en gebreken, die het aan kleven.

De regeling bij art. 30, ten gevolge waarvan ieder ingenieur-verificateur eene bezoldiging van f 3000 ontvangt, vond bij sommige leden afkeuring. Zij zouden de voorkeur gegeven hebben aan eene regeling, waarbij aan de jongere ambtenaren uitzigt tot verhooging was gelaten en aan de oudere ambtenaren bezoldiging was toegekend meer in verhouding tot hunne langere dienstjaren.

Hoewel vele leden zich verheugden, dat de Minister, naar 't schijnt, voornemens is verbetering te brengen in de houtteelt in het Haagsche Bosch, betreurden zij het echter, dat niet met het voornaamste, verbetering van den bodem, een aanvang is gemaakt. Zoo de Regering niet bij magte is, wat men meende te mogen betwijfelen, om in eene schikking te treden met bijliggende polders, zullen, zoo achtte men, andere afdoende maatregelen tot verbetering van den bodem, des noods door een eigen stoomgemaal, in de eerste plaats noodig wezen.

AFDEELING VIII.

Door verschillende leden werd aangedrongen op een in te stellen onderzoek naar en verbetering van den toestand der posterij ten platten lande, die schier overal in de dorpen en kleinere gemeenten van dien aard is, dat daaruit vertraging, allerlei onnaauwkeurigheden en achteloosheid het gevolg zijn.

AFDEELING IX.

In ééne afdeeling werd van één lid eene klagt vernomen over somtijds minder geregelde of vertraagde gang bij de telegraphie. Als voorbeeld wees men aan, dat een telegram uit 's Hage naar Dordrecht over Amsterdam wordt geseind.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs den 13den Januarij 1877.

SCHIMMELPENNINCK VAN DER OIJE.
DU MARCHIE VAN VOORTHUYSEN.
HENGST.
SCHOT.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het ontwerp van wet tot vaststelling der begrooting van het fonds voortspruitende uit de kooprijzen van domeinen voor 1877.

Tegen deze begrooting werden geen aanmerkingen gemaakt.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs den 13den Januarij 1877.

SCHIMMELPENNINCK VAN DER OIJE.
DU MARCHIE VAN VOORTHUYSEN.
HENGST.
SCHOT.

VOORLOOPIG VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het ontwerp van wet tot vaststelling der begrooting van uitgaven ten behoeve van de voltooiing van het vestingstelsel, dienst 1877.

1. Door sommige leden werd de meening te kennen gegeven dat nu het oogenblik gekomen en geschikt is om eene globale berekening der algeheele kosten, voor de voltooiing van het vestingstelsel benodigd, te mogen vragen en daaraan toe te voegen de vraag, of men het thans geheel eens is omtrent hetgeen men op dit gebied wensch tot stand gebracht te zien: tot welke vraag genoegzaam aanleiding geeft de discussie bij de andere Kamer gevoerd, in 't bijzonder ten opzichte van de *sperforten* op den *IJssel*. Men zou ook gaarne met de plannen van den Minister tot verdediging van de werken rondom Utrecht bekend worden gemaakt, met het oog op de gevaren waaraan deze stad blootgesteld is.

Andere leden gingen met hunne vragen niet zoo ver: zij erkenden gereedelijk dat op dit oogenblik niet reeds van het tegenwoordig hoofd van het Departement van Oorlog eene beslissing mag worden verlangd omtrent alle vraagstukken de defensie betreffende. Zij meenden evenwel den wensch en de verwachting te mogen uitspreken dat er, ook ten aanzien van onze verdedigingsmiddelen in het oostelijk gedeelte des lands, bepaaldelijk omtrent de aan den *IJssel* te stellen *sperforten*, binnen een niet verwijderd tijdstip, eene beslissing zal worden genomen.

2. Onder de bij n°. 18 van art. 2 bedoelde werken behoort ook een inundatiesluis in den Waalbandijk met afvoerkanaal naar de Linge. Eenige leden, die zich van de noodzakelijkheid der genoemde werken voor 's lands defensie gaarne overtuigd houden en daartegen ook geen bedenking wilden inbrengen, maakten evenwel van deze gelegenheid gebruik om zich met den meesten nadruk te verklaren tegen het van verschillende zijden aangeprezen denkbeeld om van de Linge (wellicht in verband met het bedoelde kanaal) te maken eene bevaarbare rivier. Daardoor toch zou dit water, dat uitsluitend strekt tot boezem